

ใบความรู้ ที่ ๑ เรื่อง ศาสดาของฉัน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ย้อนรอยศาสนา
วิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ประวัติศาสตร์ศาสนาในศาสนาต่างๆ

ศาสดาจัดเป็นองค์ประกอบสำคัญของศาสนาและประวัติของศาสดาก็เป็นเรื่องเล่าสำคัญที่บอกลักษณะประวัติชีวิตตั้งแต่เกิดจนกระทั่งสิ้นอายุขัยของศาสดาประวัติของศาสดาแสดงให้เห็นพัฒนาการของมหาบุรุษซึ่งมีวิถีชีวิตจากบุคคลธรรมดาจนกระทั่งกลายเป็นศาสดาของศาสนาใดศาสนาหนึ่งหรือลัทธิใดลัทธิหนึ่ง ในงานวิจัยนี้นำประวัติศาสดาจำนวน 5 ท่านได้แก่ พระพุทธเจ้า พระมหาวิระ พระเยซู บิสมุฮัมมัด และขงจื้อ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างอนุภาคเหตุการณ์สำคัญที่มีร่วมกันตามแนวคิดการโครงสร้างการเดินทางของวีรบุรุษในตำนานของคริสโตเฟอร์ โวกลเลอร์ (Christopher Vogler) (1998) พบว่าโลกปัจจุบัน (Ordinary World) ของศาสดามีส่วนสัมพันธ์กับวิถีการเผยแผ่สังฆธรรม กล่าวคือศาสดาที่มีโลกปัจจุบัน (Ordinary World) มีสถานะทางสังคมสูง เมื่อบรรลุธรรมแล้วจะมีวิถีการเผยแผ่ที่มุ่งความหลุดพ้นและออกจากวิถีทางสังคม ศาสดาในกลุ่มนี้ ได้แก่ พระพุทธเจ้าค้นพบทางดับทุกข์คือพระนิพพาน และพระมหาวิระค้นพบหลักแห่งอหิงษาคือโมกษะ อีกรูปแบบหนึ่งคือศาสดาที่มีโลกปัจจุบัน (Ordinary World) ไม่มีสถานะทางสังคมเมื่อบรรลุธรรมแล้วจะมีวิถีการเผยแผ่ที่มุ่งการรวมกลุ่มที่สามารถกำหนดบรรทัดฐานทางสังคมได้ ได้แก่ พระเยซูพบความรักของพระเจ้า บิสมุฮัมมัดค้นพบวณะเกี่ยวกับการดำรงชีวิตจากพระเจ้า และขงจื้อค้นพบหลักจริยศาสตร์การปกครองและการดำรงชีวิต

อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าโครงสร้างเหตุการณ์เกี่ยวกับความพยายามของศาสดาคือการผจญภัยอันนำไปสู่การค้นพบสังฆธรรมจัดเป็นจุดเด่นที่สุดของชีวิตศาสดาซึ่งเทียบได้กับเส้นทางของวีรบุรุษในบทละคร กล่าวคือเรื่องราวการผจญภัยของวีรบุรุษในบทละครหรือภาพยนตร์มีเพื่อสร้างความตื่นเต้นและความน่าติดตามแก่ผู้ชมที่เสพผลงาน ในขณะที่เดียวกันเรื่องการผจญภัยที่น่าตื่นเต้นของศาสดาก็มีเพื่อสร้างความศรัทธาให้แก่ศาสนิกชน อีกทั้งการการค้นพบสังฆธรรมด้วยความยากลำบากและนำสังฆธรรมที่พบมาเผยแผ่ให้แก่มวลมนุษยชาติยังแสดงให้เห็นว่าศาสดาผู้ค้นพบเป็นบุคคลที่เหนือกว่าบุคคลปกติทั่วไปและได้ทำหน้าที่อันพิเศษสูงสุดครบสมบูรณ์และควรค่าแก่การยกย่องในฐานะศาสดาของศาสนา

ประเสริฐ รุณรา
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์